

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. декана факультету
іноземної та слов'янської
філології**

Н.І. Кириленко

«30» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичний курс з другої іноземної мови (німецької)

галузь знань 01 Освіта

Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

**освітньо-професійна програма Середня освіта (Англійська та німецька
мови)**

перший рівень вищої освіти

Мова навчання німецька

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«30» серпня 2019 р.

Голова

Семенов О.М., д.пед.н., проф.

Суми - 2019

Розробник: Школярєнко В.І., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

Школярєнко В.І., доктор філологічних наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	(Вказати освітній ступінь): бакалавр	Обов'язкова/ <u>вибіркова</u>	
		Рік підготовки:	
4-й		-й	
Семестр			
8-й			
-й			
Лекції			
18 год.		год.	
Практичні, семінарські			
12 год.		год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
58 год.		год.	
Консультації:			
2 год.	год.		
Загальна кількість годин - 90		Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомити з основними лінгвістичними явищами і поняттями німецької мови, а також найбільш важливими чинниками, що вплинули на еволюцію мови, особливостями лексики, фонетики, граматики, функціонально-комунікативною та експресивно-семантичною диференціацією лексичного складу сучасної німецької мови; забезпечити розуміння усвідомленого вивчення теоретичних основ як базису для оволодіння іншомовною діяльністю; формувати вміння аналізувати та інтерпретувати мовні явища і факти, що, у свою чергу, сприятиме розвитку методичної компетенції студентів, їх наукової і професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення курсів: «Вступ до мовознавства», «Загальне мовознавство», «Історія англійської мови», «Теоретична фонетика англійської мови», «Теоретична граMATика англійської мови», «Лексикологія англійської мови», «Стилістика англійської мови» та успішне опанування курсу «Друга іноземна мова (німецька)».

3. Результати навчання за дисципліною

На кінець вивчення дисципліни передбачено такі результати навчання:

	ПРЗ-4.	Знання та усвідомлення сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземної мови та світової літератури, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті.
	ПРЗ-5.	Знання специфіки перебігу літературного

<p>Знання</p>	<p>ПРЗ-6.</p>	<p>процесу різних країн у культурному контексті, характеризування літературних епох, художніх напрямів, течій, жанрів, стилів, інтерпретація художніх творів класики й сучасності.</p> <p>Знання, усвідомлення та здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання іноземної мови та світової літератури в базовій середній школі.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ-2.</p> <p>ПРУ-6.</p>	<p>Уміння застосовування сучасних освітніх технологій та методик формування предметних компетентностей учнів і здійснення самоаналізу ефективності уроків.</p> <p>Уміння використання гуманістичного потенціалу іноземної мови та світової літератури для формування духовного світу юного покоління України.</p>
	<p>ПРК-1.</p>	<p>Володіння україномовною та іншомовною комунікативною компетентністю, та їх удосконалення.</p>

Комунікація	ПРК-3.	Здатність забезпечити діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та світової літератури, та уникати культурних конфліктів, створення умов для міжкультурної комунікації.
--------------------	---------------	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Студент цілком володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано викладає його під час відповідей, грамотно висловлює свої думки, всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
В	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано викладає його під час відповідей, здебільшого розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Під час висвітлення деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
С	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, використовуючи при цьому необхідну літературу. Допускає окремі суттєві неточності та помилки.
D	Частково володіє навчальним матеріалом, виявляє базові знання, викладає матеріал фрагментарно, поверхово, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
Е	Частково володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

FX	Недостатньо володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час відповідей, допускає при цьому суттєві помилки.
F	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Разом	Сума
Розділ 1					Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
Поточний контроль											
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Контроль самостійної роботи											
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є усне опитування, виконання вправ, підготовка доповідей та презентацій, переклади текстів різних жанрів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1: Історія німецької мови та основні рівні мовної структури

Тема 1. Загальна характеристика становлення і розвитку німецької мови

1. Специфічні риси сучасної німецької мови.
2. Літературна німецька мова та діалекти.
3. Спорідненість німецької мови з іншими мовами.

4. Основні етапи становлення німецької мови.

Тема 2. Фонологічний рівень сучасної німецької мови

1. Критерії характеристики фонологічної системи німецької мови.
2. Характерні риси підсистеми приголосних німецької мови.
3. Характеристика підсистеми голосних німецької мови.
4. Показники наголосу.
5. Властивості інтонації.

Тема 3. Морфологічний рівень сучасної німецької мови

1. Морфологічна парадигма сучасної німецької мови.
2. Частини мови.
3. Основні граматичні категорії сучасної німецької мови.
3. Характеристика граматичних категорій іменника.
4. Характеристика граматичних категорій дієслова.

Тема 4. Синтаксичний рівень сучасної німецької мови

1. Словосполучення і речення в німецькій мові.
2. Основні показники класифікації простого речення в німецькій мові.
3. Особливості побудови простого речення у німецькій мові.
4. Аналіз типів складних речень у німецькій мові.

Тема 5. Лексико-семантичний рівень сучасної німецької мови

1. Системність лексики німецької мови.
2. Теорія лексико-семантичних полів, її аналіз і критика.
3. Словоформа як одиниця на перерізі лексичної і граматичної сфер.
4. Найважливіші структурні особливості німецьких словоформ.

Розділ 2: Функціонально-комунікативна та експресивно-семантична диференціація лексичного складу сучасної німецької мови

Тема 6. Шляхи збагачення словникового складу німецької мови

1. Утворення нових слів.
2. Запозичення з інших мов.
3. Зміна значення.
4. Утворення фразеологічних одиниць.

Тема 7. Тенденції розвитку фразеологічного складу німецької мови

1. Основи вивчення фразеологічного складу німецької мови.
2. Зовнішні та внутрішні чинники, що вплинули на розвиток німецьких фразеологізмів.
3. Фразеологічна картина світу німецької мови.
4. Тематико-ідеографічна класифікація фразеологізмів німецької мови.

Тема 8. Стилiстична диференціація лексичного складу сучасної німецької мови

1. Поняття норми, соціальні, географічні та історичні варіанти німецької мови.
2. Особливості становлення стилістичних лексичних варіантів німецької мови.
3. Тенденції розвитку сучасних лексичних варіантів німецької мови.

Тема 9. Стилiстичні прийоми та експресивні засоби сучасної німецької мови

1. Стилiль спілкування.

2. Усне і писемне спілкування. Функціональний стиль мовлення.
3. Комунікативно-риторичні якості мовлення.
4. Етикет мовленнєвого спілкування.

Тема 10. Словниковий склад мови через призму сучасної німецької лексикографії

1. Лексикографія як особлива галузь лексикології.
2. Теоретична і практична лексикографія.
3. Одномовні німецькі словники.
4. Двомовні німецькі словники.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари	конс.	сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1					
Історія німецької мови та основні рівні мовної структури					
Тема 1. Загальна характеристика становлення і розвитку німецької мови		2	2		6
Тема 2. Фонологічний рівень сучасної німецької мови		2	1		6
Тема 3. Морфологічний рівень сучасної німецької мови		2	1		6
Тема 4. Синтаксичний рівень сучасної німецької мови		2	1		6
Тема 5. Лексико-семантичний рівень сучасної німецької мови		2	1		6
Розділ 2					
Функціонально-комунікативна та експресивно-семантична диференціація лексичного складу сучасної німецької мови					
Тема 6. Шляхи збагачення словникового складу німецької мови		2	1		6

Тема 7. Тенденції розвитку фразеологічного складу німецької мови		2	1		6
Тема 8. Стилiстична диференція лексичного складу сучасної німецької мови		1	1		6
Тема 9. Стилiстичні прийоми та експресивні засоби сучасної німецької мови		1	1		5
Тема 10. Словниковий склад мови через призму сучасної німецької лексикографії		2	2		5
	90	18	12	2	58

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика становлення і розвитку німецької мови	2
2.	Фонологічний рівень сучасної німецької мови	2
3.	Морфологічний рівень сучасної німецької мови	2
4.	Синтаксичний рівень сучасної німецької мови	2
5.	Лексико-семантичний рівень сучасної німецької мови	2
6.	Шляхи збагачення словникового складу німецької мови	2
7.	Тенденції розвитку фразеологічного складу німецької мови	2
8.	Функціонально-стилiстична диференція німецької мови	2
9.	Словниковий склад мови через призму сучасної німецької лексикографії	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1.	Особливості становлення і розвитку сучасної німецької мови	2
2.	Фонологічний та морфологічний рівні сучасної німецької мови	2
3.	Синтаксичний та лексико-семантичний рівні сучасної німецької мови	2
4.	Шляхи розвитку лексичного і фразеологічного складу сучасної німецької мови	2
5.	Функціонально-стилістична диференціація німецької мови	2
6.	Тенденції розвитку сучасної німецької лексикографії	2

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений. М.: Гуманитар. изд. Центр ВЛАДОС, 2004. 286 с.
2. Белозьорова Ю.С. Теоретична граматика німецької мови: Навчально-методичний посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2007. 74 с.
3. Богатырева Н.А. Стилистика современного немецкого языка / Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. М.: Академия, 2005. 336 с.
4. Бублик В.Н. Історія німецької мови. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2004. 272 с.
5. Гінка Б.І. Лексикологія німецької мови: лекції та семінари. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. 416 с.
6. Левицький В.В. Історія німецької мови. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 216.
7. Левицький В.В. Основи германістики. Вінниця: Нова книга, 2006. 520 с.
8. Ляшенко Т.С. Функціональна стилістика німецької мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2010. 110 с.
9. Наер Н.М. Стилистика немецкого языка. М.: Высшая школа, 2006. 271с.
10. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови (Lexikologie der deutschen Sprache): Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2003. 416 с.
11. Ольшанский И.Г., Гусева А.Е. Лексикология: совр. нем. язык. М.: Академия, 2005. 416 с.
12. Потапова Ж.Є. Стилiстика нiмецької мови: посiб. для студентiв. Харкiв: Вид-во НУА, 2015. 90 с
13. Рахманова, Н.И. История немецкого языка. От теории к практике [Текст]: учебное пособие. Москва: Высшая школа, 2004. 334 с.
14. Ролік А.В. Лексикологія сучасної німецької мови. Вид.2-е, випр. й доп. Ніжин: НДПУ імені М. Гоголя, 2003. 154с.
15. Степанова М.Д., Чернышева И.И. Лексикология современного немецкого языка. М.: Высш.шк., 1986. 247 с.
16. Стеріополо О.І. Теоретичні засади фонетики німецької мови. Вінниця: Нова

Книга, 2004. 320 с.

17. Тагиль И.П. Deutsche Grammatik. Санкт-Петербург: Каро, 2005.

18. Чернышова И.И. Фразеология современного немецкого языка. Москва: Высшая школа, 1970. 200 с.

19. Школяренко В.І. Тенденції розвитку сучасної німецької мови: методичні рекомендації до семінарських занять з теоретичного курсу „Німецька мова як друга іноземна” для студентів факультету іноземної та слов’янської філології. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2019. 32 с.

20. Юханов О.С. Німецька лексикологія (лекції, тестові завдання, терміни). К.: Ленвіт, 2008. 124с.

21. Fleischer W. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 2000. 320 S.

22. Götter K., Jungen O. Einführung in die Stilistik. München: Wilhelm Fink-Verlag, 2003.

23. Moskalskaja O.I. Deutsche Sprachgeschichte (Москальская О.И. История немецкого языка). Учеб. пособие для студ. лингв.ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 288 с.

24. Moskalskaja O. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache: Учебник для студентов высш. учеб. заведений. М.: Издат. центр „Академия”, 2004. 352 с.

25. Römer Chr., Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 2003. 226 S.

26. Schippan T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 1996. 306 S.

Додаткові

1. Баран Я.А. Основні питання загальної та німецької фразеології. Львів: Вища школа, 1980. 155 с.

2. Євгененко Д.А., Білоус О. М, Кучинський Б. В., Білоус О. І. Граматика німецької мови: теоретичний матеріал, комунікативні вправи і завдання для студентів: навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. 3-є вид., виправл. та доповн. Вінниця, Нова Книга, 2013 р. 576 с.

3. Левицький В.В. Практикум до курсу «Вступ до германського мовознавства». Вінниця: Нова книга, 2006. 264 с.

4. Левицький В.В. Основы сравнительной морфологии германских языков. Черновцы: Рута, 2004. 127 с.

5. Левицький В.В. Германские языки и древние германцы. Черновцы: Рута, 2004. 208 с.

6. Ролік А.В. Теоретична грамати́ка німецької мови: Методичні рекомендації до проведення семінарських занять та організації самостійної роботи (для студентів денної та заочної форми навчання). Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2005. 146 с.

7. Сотникова С.І. Конспект лекцій з курсу стилістики німецької мови. Харків, 2002. 56 с.

8. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Вінниця: Нова книга, 2006. 240 с.

9. Görner G. Idiome im Deutschen. Berlin: GmbH Verlag, 1992. 288 S.

10. Helbig G., Buscha J. Übungsgrammatik Deutsch. Langenscheidt, 2004.

11. Heusinger S. Die Lexik der deutschen Gegenwartssprache. Eine Einführung.

München: Fink, 2004. 303 S.

12. Schlaefler M. Lexikologie und Lexikographie: Eine Einführung am Beispiel deutscher Wörterbücher. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2008.

13. Staffeldt S. Einführung in die Phonetik, Phonologie und Graphematik des Deutschen. Ein Leitfaden für den akademischen Unterricht. Tübingen 2010.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Візуальні засоби: ілюстративний матеріал (таблиці, карти).
2. Аудіовізуальні засоби: мультимедійне обладнання для проведення презентацій.